

4.4. Juurdepääsetavus kurtidele ja kuulmispuudega õppuritele

Alajaotus sisaldab soovitusi, kuidas muuta avatud haridusressursid juurdepääsetavaks kurtidele ja kuulmispuudega õpilastele. Kuulmisega seotud sisu võib neile juurdepääsetavaks teha **subtiitrite või viipekeele abil**.

4.4.2. Viipekeel

Viipekeel on visuaalne ja ruumiline suhtlusviis, mida kasutavad peamiselt kurdid või kuulmispuudega inimesed, aga ka täiendav või alternatiivne suhtlusviis.

Igal riigil või piirkonnal on tavaliselt oma viipekeel, mille grammatiline struktuur ja sõnavara võivad ülejäänutest oluliselt erineda, peegeldades kurtide kogukondade kultuurilist ja keelelist mitmekesisust kogu maailmas. Nagu kõneldavad keeled, on ka viipekeeled rikkalikud ja keerukad, võimaldades väljendada mis tahes ideed või mõistet.

Puudega inimeste suulise suhtluse toetamiseks kasutatakse ka teisi märgisüsteeme.

Järgige neid soovitusi, kui soovite oma õpilastele pakkuda video helisisu viipekeeles

KEELE VALIK	SOOVITUS	NÄIDE
	<p>Valige peamise sihtrühma viipekeel. Kui on mitu sihtrühma, kaaluge mitme viipekeele kasutamist või ka rahvusvahelise viiipleemise lisamist.</p> <p>Teavitage, millisesse viipekeelde sisu tõlgitakse.</p>	<p>Kui teie kurdid õpilased on pärit erinevatest riikidest, kaaluge teabe edastamiseks rahvusvahelise viiipleemise kasutamist.</p> <p>Kui teie sisu on Briti viipekeeles, märkige see ära.</p>
	<p>Lisage subtiitrid õpilaste eelistuste alusel kas video põhikeeles või tõlgituna nende emakeelde ning sünkroniseerige need viipekeele tõlkega.</p>	<p>Shakespeare'i näidendeid käsitleva loengu puhul lisage ekraani alla ingliskeelsed subtiitrid, mis ilmuvad samaaegselt viipekeelse tõlkega ja kajastavad algset kõnesisu.</p>

Soovitused

SISU JA TÕLGE	SOOVITUSEN	NÄIDE
	Esitage teksti/audiokirjelduse viipekeelne versioon, et aidata mõista olulist teavet, ideid ja protsesse.	Kliimamuutuste teemalise dokumentaalfilmi puhul lisage stsenaariumi üksikasjalik viipekeelne tõlge, mis selgitab viipekeele abil visuaalselt põhimõisteid ja andmeid.
KOHANDAMINE	Kui algtekst ei ole sihtrühmale kohandatud, esitage kohandatud viipekeelne versioon.	Kui algtekstis kasutatakse neuroloogiliste haiguste kohta keerulist sõnavara, võib viipekeelses versioonis kasutada keeruliste mõistete selgitamiseks lihtsamat keelt ja visuaalsemaid selgitusi.
TÕLGE	Kaaluge kurdi tõlgi palkamist.	Palgake kurt tõlk, kes kontrollib ajalooliste tekstide tõlkimist viipekeelde, et tagada kultuuriliste nüansside ja ajaloolise konteksti täpne edasiandmine.
	Koostöö kurtide kogukonnaga sisu ühisloomes.	Töötage koos kurtide õpetajate ja õpilastega, et töötada välja viipekeelne õppekava moodul, tagades nii, et sisu on kultuuriliselt tundlik ja pedagoogiliselt põhjendatud.
	Materjali hindamiseks testige seda viipekeelsete õpilastega.	Kutsuge rühm viipekeelt rääkivaid õpilasi vaatama uusi õppematerjale ja andma tagasisidet viipekeelse tõlke selguse, subtiitrite tõhususe ja sisu üldise mõistetavuse kohta.

Soovitused

TEHNILINE RAKENDAMINE	SOOVITUS	NÄIDE
AJASTUS	Sünkroniseerige viipekeelne tõlge heliga.	Veenduge, et viipekeelse tõlke ajastus oleks arusaamise hõlbustamiseks täpselt kooskõlas vastavate helisegmentidega.
SÜNKROONIMINE	Kui kasutate sõrmtähestikku, sünkroniseerige kirjutatud sõna subtiitrid ekraanil oleva viipekeelse videoga.	Kui tõlk kirjutab sõrmedega tehnilisi termineid, näiteks „DNA“, peaksid vastavad subtiitrid ilmuma ekraanile täpselt samal ajal arusaamise parandamiseks.
ASEND EKRAANIL	Viipekeele tõlgi video peaks olema selgelt kuvatud ja juurdepääsetav täisekraanil.	Võimaldage kasutajatel vaadata tõlki täisekraanil, klõpsates tõlgi videole, mis aitab vaatajatel vajaduse korral viipekeelele paremini keskenduda.
	Pakkuge sünkroniseeritud videot viipekeele tõlgist, mida saab kuvada teises vaateavas või vaataja poolt pildile lisada.	Pakkuge pilt-pildis funktsiooni, mis näitab viipekeele tõlki väikeses aknas, mis on peamise õppevideo peal ja mida saab vaataja soovi järgi liigutada ja mille suurust muuta.
	Kui tekst sisaldab visuaalseid elemente, nagu pealkirju, alapealkirju jne, mõelge tõlgi paigutusele ekraanil.	Paigutage tõlk PowerPointi esitluse ajal ekraani parempoolsesse alumisse nurka, et ta ei varjaks kuvatavat teksti ja graafilisi andmeid.
TAUST	Kui kasutatakse läbipaistva taustaga värve, kaaluge taustaelementide kasutamist piisava kontrasti saavutamiseks.	Kui kasutate tõlgi taga rohelist ekraani, valige taust, mis on piisavalt kontrastne tõlgi riietuse ja viipekeele ruumiga, näiteks kahvatusinine või hall.
TÕLGI RIIETUS	Viipleva inimese riietus peaks olema kontrastne tema nahavärviga, ühte värvi ja ühtlase tekstuuriga ning ilma silmatorkavate elementideta.	Valgenahaline rassist tõlk peaks kandma tumedat ühte värvi ja ühtlase tekstuuriga riietust ning vältima mustreid, mis võivad vaataja tähelepanu kõrvale juhtida.

Soovitused

TEHNILINE RAKENDAMINE	SOOVITUS	NÄIDE
<p>ÜMBRUS</p>	<p>Viipleva isiku nägu ja keha peavad olema hästi valgustatud, vältides liigset valgust ja varjusid inimesel ning taustal.</p>	<p>Paigutage valgustus nii, et see valgustaks selgelt viipleja nägu ja käsi, tekitamata valguse sähvatusi ega varjusid, tagades iga viipemärgi selge nähtavuse.</p>
<p>TÕLGI KAADRISSE PAIGUTAMINE</p>	<p>Kasutage keskmist või keskpikka paigutust kaadris.</p>	<p>Näidake tõlki vöökohast ülespoole, et vaataja näeks kõiki käeliigutusi, näoilmeid ja ülakeha liikumist, mis on osa viipekeelest.</p>